

Odporúčané kontroly na zmiernovanie rizika

1. VÝBER ŽIADATEĽOV		
Zastrešujúce kontroly		
<ul style="list-style-type: none"> • Sekundárna komisia by mohla preskúmavať jednotlivé rozhodnutia alebo vzorku rozhodnutí hodnotiacej komisie. • Primerané kurzy odbornej prípravy o etike a bezúhonnosti týkajúce sa zodpovednosti jednotlivých osôb, podľa potreby. • Používanie nástrojov na hĺbkovú analýzu údajov, napríklad nástroja ARACHNE. • Pravidelné nezávislé audity (napr. interné audity alebo audity vykonané orgánom auditu). • Mechanizmy oznamovania nekalých praktík by sa mohli zaviesť pre prípady podozrení z podvodného konania. 		
Konkrétne riziko podvodu	Opis kontroly	Odporúčané kontroly na zmiernovanie rizika
Konflikty záujmov v hodnotiacej komisii	Výber žiadateľov <ul style="list-style-type: none"> • Všetky výzvy na podávanie žiadostí sú uverejnené. • Všetky žiadosti sú zaznamenané. • Všetky žiadosti sa vyhodnocujú v súlade s príslušnými kritériami. • Všetky rozhodnutia o prijatí/zamietnutí žiadostí sú oznámené žiadateľom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hodnotiaca komisia sa skladá z niekoľkých pracovníkov z vyššieho manažmentu, ktorí by sa mohli meniť, s určitou mierou náhodnosti pri ich výbere pre účasť v hodnotiacej komisii. • Politika v oblasti konfliktu záujmov s ročným vyhlásením a záznamom.
Nepravdivé vyhlásenia uchádzačov	Audítorské záznamy (audit trail) <ul style="list-style-type: none"> • Mali by byť zavedené postupy na zabezpečenie, že sa uchovávajú všetky dokumenty požadované na zabezpečenie primeraného audítorského záznamu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Krížová kontrola podporných dokumentov na získanie nezávislých zdrojov dôkazov. • Použitie predchádzajúcich znalostí o prijímateľovi s cieľom prijímať informované rozhodnutia týkajúce sa pravdivosti vyhlásení a predložených informácií.
Dvojité financovanie	Účtovné systémy, systémy monitorovania a finančného výkazníctva <ul style="list-style-type: none"> • Počítačový systém schopný poskytovať spoľahlivé a dôležité informácie účinne funguje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Krížové kontroly s vnútroštátnymi orgánmi, ktoré spravujú iné fondy EÚ, a tiež s ďalšími príslušnými členskými štátmi, kedykoľvek je to možné a vždy, keď je toto riziko posúdené ako významné a je pravdepodobné, že nastane.

Odporúčané kontroly na zmiernovanie rizika

2. VYKONÁVANIE A OVEROVANIE OPERÁCIÍ		
Zastrešujúce kontroly		
<ul style="list-style-type: none"> • Požiadavka pre prijímateľov, aby mali politiky v oblasti konfliktu záujmov, s ročným vyhlásením a záznamom. • Poskytovanie odbornej prípravy pre prijímateľov týkajúcej sa odhaľovania podvodného konania. • Používanie nástrojov na hĺbkovú analýzu údajov, napríklad nástroja ARACHNE. • Pre prípady podozrení z podvodného konania by sa mohli zaviesť mechanizmy oznamovania nekalých praktík. • Účinné overovanie riadenia • Súlad s vnútroštátnymi požiadavkami na nezávislý audit nákladov na projekt zo strany prijímateľov. 		
Konkrétne riziko podvodu	Opis kontroly	Odporúčané kontroly na zmiernovanie rizika
Rozdelené nákupy	<p>Usmernenie pre prijímateľov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Účinné oznamovanie prijímateľom ich práv a povinností, predovšetkým vnútroštátnych pravidiel oprávnenosti stanovených v programe, príslušných pravidiel Spoločenstva týkajúcich sa oprávnenosti, osobitných podmienok týkajúcich sa výrobkov alebo služieb, ktoré majú byť dodané v rámci operácie, finančného plánu, lehoty na vykonanie, požiadaviek týkajúcich sa oddeleného účtovníctva alebo primeraných účtovných kódov, informácií, ktoré sa majú uchovávať a oznamovať. • Existencia jasných a jednoznačných vnútroštátnych pravidiel oprávnenosti stanovených pre program. • Existencia stratégie na zabezpečenie, aby prijímatelia mali prístup k potrebným informáciám a dostávali v primeranom rozsahu usmernenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Podľa potreby preskúmanie riadiaceho orgánu týkajúce sa zoznamu navrhovaných zmlúv pred realizáciou programov pre zákazky tesne pod prahovými hodnotami.
Neodôvodnené zadávanie z jediného zdroja s cieľom vyhnúť sa verejnej súťaži.		<ul style="list-style-type: none"> • Preskúmanie zo strany riadiaceho orgánu týkajúce sa vzorky zadávania z jediného zdroja zo strany prijímateľov. • Predchádzajúce schválenie zo strany riadiaceho orgánu týkajúce sa všetkých zadanií z jedného zdroja.
Absencia verejnej súťaže v prípade uprednostňovaných dodávateľov.		<ul style="list-style-type: none"> • Preskúmanie zo strany riadiaceho orgánu týkajúce sa vzorky zákaziek významnej veľkosti pred uhradením akýchkoľvek faktúr ako dôkaz o verejnej súťaži.
Rozšírenie existujúcich zmlúv, aby sa zabránilo opätovnej verejnej súťaži		<ul style="list-style-type: none"> • Predchádzajúce schválenie zo strany riadiaceho orgánu týkajúce sa zmien zmlúv, ktorými sa rozširuje pôvodná zmluva nad vopred vymedzenú významnú prahovú hodnotu.
Zmanipulované špecifikácie s cieľom zvýhodniť určitých uchádzačov.		<ul style="list-style-type: none"> • Požiadavka riadiaceho orgánu, aby mali prijímatelia iný sekundárny mechanizmus, než je napr. oddelenie obstarávania, na overenie, že špecifikácie ponúk nie sú príliš úzke. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.
Únik údajov o ponukách		<ul style="list-style-type: none"> • Požiadavka riadiaceho orgánu, aby mali prijímatelia sekundárny mechanizmus, ktorým sa vykoná preskúmanie vzorky víťazných ponúk nad konkurenciou v súvislosti s akýmikoľvek náznakmi

Odporúčané kontroly na zmierňovanie rizika

	<p>Overovanie riadenia</p> <ul style="list-style-type: none"> Existencia písomných postupov a komplexné kontrolné zoznamy na overovanie riadenia. Overovanie riadenia by malo byť ukončené pred certifikáciou. Všetky žiadosti o náhradu by mali byť predmetom administratívneho overovania vrátane preskúmania nároku a podporných dokumentov. Overovanie na mieste sa má vykonať v čase, keď už je projekt dobre rozbehnutý. Uchovávajú sa dôkazy o odvedenej práci, dosiahnutých výsledkoch a následných opatreniach k zisteniam. Výber vzoriek má byť založený na primeranom posúdení rizík. Existencia postupov na zabezpečenie, aby certifikačný orgán dostal všetky potrebné informácie. 	<p>predchádzajúcich znalostí informácií o ponukách. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.</p> <ul style="list-style-type: none"> Požiadavka riadiaceho orgánu na vysokú úroveň transparentnosti pri zadávaní verejných zákaziek, ako je zverejňovanie všetkých informácií o zákazke, ktoré nie sú citlivé pre verejnosť. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov. Preskúmanie riadiaceho orgánu týkajúce sa vzorky víťazných ponúk nad konkurenciou v súvislosti s akýmikoľvek náznakmi predchádzajúcich znalostí informácií o ponukách.
Utajený konflikt záujmov		<ul style="list-style-type: none"> Politika v oblasti konfliktu záujmov s ročným vyhlásením a záznamom.
Úplatky a nezákonné provízie	<p>Audítorské záznamy (audit trail)</p> <ul style="list-style-type: none"> Riadiaci orgán by mal uchovávať účtovné záznamy, ktoré poskytujú podrobné informácie o výdavkoch skutočne vynaložených prijímateľom pri každej spolufinancovanej operácii. Technické špecifikácie a finančný plán operácie, správy o pokroku a monitorovaní, dokumenty týkajúce sa žiadosti, hodnotenia, výberu, schválenia grantu a postupov obstarávania a uzatvárania zmlúv a správy o kontrolách spolufinancovaných výrobkov a služieb by mali byť uchovávané na zodpovedajúcej úrovni riadenia. Riadiaci orgán by mal overiť, či prijímatelia vedú samostatný účtovný systém alebo samostatný účtovný kód pre 	<ul style="list-style-type: none"> Požiadavka riadiaceho orgánu, aby mali prijímatelia dôrazné kontroly ponukových konaní, napr. vymáhanie lehôt na podanie. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov. Požiadavka riadiaceho orgánu, aby prijímatelia preskúmali akékoľvek pridelovanie zákaziek prostredníctvom sekundárneho mechanizmu v súvislosti s náznakmi, že víťazná ponuka je veľmi blízko ďalšej najnižšej ponuke, že existujú víťazné neskoré ponuky a/alebo v súvislosti s dôkazmi o tom, že víťazný uchádzač komunikoval súkromne s pracovníkmi ponúkajúcimi zákazku. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov. Preskúmanie riadiaceho orgánu týkajúce sa vzorky víťazných ponúk v súvislosti s náznakmi, že víťazná ponuka je veľmi blízko ďalšej najnižšej ponuke, že existujú víťazné neskoré ponuky a/alebo v súvislosti s dôkazmi o tom, že víťazný uchádzač komunikoval súkromne s pracovníkmi ponúkajúcimi zákazku.
Kolúzia vo verejnom obstarávaní		<ul style="list-style-type: none"> Požiadavka riadiaceho orgánu, aby prijímatelia mali zavedené kontroly na odhaľovanie trvale vysokých alebo neobvyklých údajov o ponukách (napríklad hodnotiteľov ponúk, ktorí majú vedomosti o trhu) a nezvyčajných vzťahov medzi tretími osobami (napr. rotácie zmlúv). Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov. Požiadavka riadiaceho orgánu, aby prijímatelia stanovili kritériá na porovnávanie cien štandardných tovarov a služieb. Preskúmanie

Odporúčané kontroly na zmierňovanie rizika

	všetky transakcie.	fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.
Manipulácia s ponukami	<ul style="list-style-type: none"> Mali by byť zavedené postupy na zabezpečenie, že sa uchovávajú všetky dokumenty požadované na zabezpečenie primeraného audítorského záznamu. 	<ul style="list-style-type: none"> Požiadavka riadiaceho orgánu, aby prijímatelia mali postup obstarávania, ktorý zahŕňa transparentný proces otvárania ponúk a zodpovedajúce bezpečnostné opatrenia pre neotvorené ponuky. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.
Chybné stanovovanie cien	<p>Účtovné systémy, systémy monitorovania a finančného výkazníctva</p> <p>Počítačový systém schopný poskytovať spoľahlivé a dôležité informácie účinne funguje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Požiadavka riadiaceho orgánu, aby prijímatelia mali zavedené kontroly na potvrdenie cien ponúkaných tretími stranami iným nezávislým zdrojom. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov. Požiadavka riadiaceho orgánu, aby prijímatelia pre pravidelne nakupované dodávky používali štandardné jednotkové náklady.
Fiktívni poskytovatelia služieb		<ul style="list-style-type: none"> Požiadavka riadiaceho orgánu, aby prijímatelia dokončili previerku všetkých tretích strán. To môže zahŕňať všeobecné kontroly webových stránok, polohy firiem a kontaktných informácií atď. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.
Dvojité nárokovanie nákladov jedným dodávateľom		<ul style="list-style-type: none"> Požiadavka riadiaceho orgánu, aby prijímatelia preskúmali správy o činnosti a výstupy zo zmlúv v súvislosti s dôkazmi o nákladoch (napr. mená zamestnancov) a mali povolenie vyplývajúce zo zmluvy vyžadovať ďalšie doplňujúce dôkazy (napr. systémy zaznamenávania času). Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.
Nahrádzanie výrobkov		<ul style="list-style-type: none"> Požiadavka riadiaceho orgánu, aby prijímatelia preskúmali zakúpené výrobky/služby porovnaním so zmluvnými podmienkami, s použitím príslušných odborníkov. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov. Preskúmanie riadiaceho orgánu týkajúce sa vzorky správ o činnosti a zakúpených konkrétnych výrobkov/služieb porovnaním so zmluvnými podmienkami.
Neexistencia výrobkov alebo nevykonanie operácií v súlade s dohodou o grante		<ul style="list-style-type: none"> Požiadavka riadiaceho orgánu, aby prijímatelia žiadali pracovné certifikáty alebo iné formy overovacích certifikátov udelené nezávislou tretou stranou. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov. Preskúmanie riadiaceho orgánu týkajúce sa vzorky pracovných certifikátov alebo iných foriem overovacích certifikátov.
Falošné, navýšené alebo duplicitné faktúry		<ul style="list-style-type: none"> Požiadavka riadiaceho orgánu, aby prijímatelia vykonali

Odporúčané kontroly na zmiernovanie rizika

		<p>preskúmanie predložených faktúr s ohľadom na duplikáciu (t. j. viacero faktúr s rovnakou sumou, číslom faktúry atď.) alebo falšovanie. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Požiadavka riadiaceho orgánu, aby prijímatelia porovnali konečnú cenu výrobkov/služieb s rozpočtom a všeobecne akceptovanými cenami pri podobných zákazkách. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov. • Preskúmanie riadiaceho orgánu týkajúce sa vzorky výstupov projektu porovnaním s nákladmi s ohľadom na akýkoľvek dôkaz, že práca nebola dokončená alebo že boli vynaložené nevyhnutné náklady.
--	--	--

Odporúčané kontroly na zmierňovanie rizika

2. VYKONÁVANIE A OVEROVANIE OPERÁCIÍ		
Zastrešujúce kontroly		
<ul style="list-style-type: none"> • Pre prípady podozrení z podvodného konania by sa mohli zaviesť mechanizmy oznamovania nekalých praktík. • Používanie nástrojov na hĺbkovú analýzu údajov, napríklad nástroja ARACHNE. • Účinné overovanie riadenia • Súlad s vnútroštátnymi požiadavkami na nezávislý audit nákladov na projekt zo strany prijímateľov. 		
Konkrétne riziko podvodu	Opis kontroly	Odporúčané kontroly na zmierňovanie rizika (alebo konkrétne kontroly, ktoré majú byť zahrnuté do overovania riadenia)
Náklady požadované na nedostatočne kvalifikovanú pracovnú silu	<p>Usmernenie pre prijímateľov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Účinné oznamovanie prijímateľom ich práv a povinností, predovšetkým vnútroštátnych pravidiel oprávnenosti stanovených v programe, príslušných pravidiel Spoločenstva týkajúcich sa oprávnenosti, osobitných podmienok týkajúcich sa výrobkov alebo služieb, ktoré majú byť dodané v rámci operácie, finančného plánu, lehoty na vykonanie, požiadaviek týkajúcich sa oddeleného účtovníctva alebo primeraných účtovných kódov, informácií, ktoré sa majú uchovávať a oznamovať. • Existencia jasných a jednoznačných vnútroštátnych pravidiel oprávnenosti stanovených pre program. • Existencia stratégie na zabezpečenie, aby prijímatelia mali prístup k potrebným informáciám a dostávali v primeranom rozsahu usmernenia. <p>Overovanie riadenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existencia písomných postupov a komplexné kontrolné zoznamy na 	<ul style="list-style-type: none"> • Preskúmanie konečnej činnosti a finančných výkazov s ohľadom na prípadné nezrovnalosti medzi plánovanými a skutočnými zamestnancami. • Požiadavka ďalších dôkazov (napr. osvedčení o kvalifikácii) na potvrdenie vhodnosti akýchkoľvek významných náhradníkov. • Predchádzajúce povolenie významných zmien kľúčových zamestnancov. • Požiadavka na prijímateľov, aby preskúmali kľúčových zamestnancov tretích strán zapojených do vykonávania zákazky v porovnaní so zamestnancami navrhnutými v ponukách a požadovali dôkaz potvrdzujúci vhodnosť významných náhradníkov. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov. • Požiadavka na prijímateľov, aby udelili predchádzajúci súhlas tretím stranám s významnými zmenami pracovníkov. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.
Falošné náklady práce		<ul style="list-style-type: none"> • Overovanie dôkazov od prijímateľov na dokončenie činností v rámci projektov, napr. záznamov o dochádzke, systémov zaznamenávania času. • Preskúmanie konečnej činnosti a finančných výkazov prijatých od prijímateľov s ohľadom na prípadný nesúlad medzi plánovanými a skutočnými činnosťami. • Požiadavka na prijímateľov, aby overili dôkazy predložené tretími

Odporúčané kontroly na zmierňovanie rizika

	<ul style="list-style-type: none"> • Overovanie riadenia by malo byť ukončené pred certifikáciou. • Všetky žiadosti o náhradu by mali byť predmetom administratívneho overovania vrátane preskúmania nároku a podporných dokumentov. • Overovanie na mieste sa má vykonať v čase, keď už je projekt dobre rozbehnutý. • Uchovávať sa dôkazy o odvedenej práci, dosiahnutých výsledkoch a následných opatreniach k zisteniam. • Výber vzoriek má byť založený na primeranom posúdení rizík. • Existencia postupov na zabezpečenie, aby certifikačný orgán dostal všetky potrebné informácie. 	<p>ohľadne dokončenia činností, napr. záznamy o dochádzke, záznamy o dodržiavaní časov. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Požiadavka na prijímateľov, aby preskúmali konečnú činnosť a finančné výkazy s ohľadom na prípadný nesúlad medzi plánovanými a skutočnými činnosťami. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.
Nekompenzované nadčasy nárokované ako skutočné náklady	<ul style="list-style-type: none"> • Uchovávať sa dôkazy o odvedenej práci, dosiahnutých výsledkoch a následných opatreniach k zisteniam. • Výber vzoriek má byť založený na primeranom posúdení rizík. • Existencia postupov na zabezpečenie, aby certifikačný orgán dostal všetky potrebné informácie. <p>Audítorské záznamy (audit trail)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riadiaci orgán by mal uchovávať účtovné záznamy, ktoré poskytujú podrobné informácie o výdavkoch skutočne vynaložených prijímateľom pri každej spolufinancovanej operácii. • Technické špecifikácie a finančný plán operácie, správy o pokroku a monitorovaní, dokumenty týkajúce sa žiadosti, hodnotenia, výberu, schválenia grantu a postupov obstarávania a uzatvárania zmlúv a správy o kontrolách spolufinancovaných výrobkov a služieb by mali byť uchovávané na zodpovedajúcej úrovni riadenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Preskúmanie konečných finančných výkazov, správ o činnosti a podpornej dokumentácie v súvislosti s náznakmi, že sa žiada práca nadčas (nadmerný počet pracovných hodín pracovníkov na projekte, menej pracovníkov vykonávajúcich činnosť, než sa plánovalo, ale sú dosiahnuté všetky činnosti). • Požiadavka na prijímateľov, aby preskúmali faktúry od dodávateľov porovnaním s podpornou dokumentáciou v súvislosti s náznakmi, že sa nárokuje práca nadčas (nadmerný počet pracovných hodín pracovníkov na projekte, menej pracovníkov vykonávajúcich činnosť, než sa plánovalo). Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.
Nesprávne nárokovanie časové sadzby	<ul style="list-style-type: none"> • Riadiaci orgán by mal uchovávať účtovné záznamy, ktoré poskytujú podrobné informácie o výdavkoch skutočne vynaložených prijímateľom pri každej spolufinancovanej operácii. • Technické špecifikácie a finančný plán operácie, správy o pokroku a monitorovaní, dokumenty týkajúce sa žiadosti, hodnotenia, výberu, schválenia grantu a postupov obstarávania a uzatvárania zmlúv a správy o kontrolách spolufinancovaných výrobkov a služieb by mali byť uchovávané na zodpovedajúcej úrovni riadenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Preskúmanie záverečných finančných výkazov s ohľadom na dôkazy o skutočných mzdových nákladoch, ktoré vznikli (napr. zmluvy, mzdové údaje), a o čase strávenom pri činnostiach v rámci projektu (napr. systémy zaznamenávania času, záznamy o dochádzke). • Pokiaľ ide o náklady práce tretích strán – riadiaci orgán požaduje, aby prijímatelia preskúmali faktúry za náklady práce porovnaním s dôkazmi o skutočných mzdových nákladoch, ktoré vznikli (napr. zmluvy, mzdové údaje), a o čase strávenom pri činnostiach v rámci projektu (napr. systémy zaznamenávania času, záznamy o dochádzke). Všetky dôkazy sú skúmané s príslušným skepticizmom. Riadiaci orgán preskúma fungovanie tejto kontroly na vzorke prijímateľov.
Náklady práce sa rozdeľujú medzi projekty nesprávne	<ul style="list-style-type: none"> • Riadiaci orgán by mal overiť, či prijímatelia vedú samostatný účtovný systém alebo samostatný účtovný kód pre všetky transakcie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Preskúmanie dôkazov od prijímateľov s cieľom nezávisle overiť rozdelenie personálnych nákladov na činnosti v rámci projektov, napr. záznamy o dochádzke, systémy zaznamenávania času, údaje z účtovných kníh.
Nepresné opisy činností dokončených pracovníkmi	<ul style="list-style-type: none"> • Mali by byť zavedené postupy na zabezpečenie, že sa uchováajú všetky dokumenty požadované na zabezpečenie 	<ul style="list-style-type: none"> • Preskúmanie dôkazov od prijímateľov s cieľom nezávisle overiť dokončenie činností v rámci projektov, napr. záznamov o dochádzke, systémov zaznamenávania času. • Preskúmanie konečnej činnosti a finančných výkazov s ohľadom na

Odporúčané kontroly na zmierňovanie rizika

	primeraného audítorského záznamu.	<p>nesúlady medzi plánovanými a skutočnými činnosťami.</p> <ul style="list-style-type: none"> Požiadavka na prijímateľov, aby preskúmali dôkazy tretích strán s cieľom nezávisle podporiť dokončenie činnosti, napr. záznamy o dochádzke, záznamy o dodržiavaní časov. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov. Požiadavka na prijímateľov, aby preskúmali konečnú činnosť a finančné výkazy s ohľadom na prípadný nesúlad medzi plánovanými a skutočnými činnosťami. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.
Nároky na personálne náklady na pracovníkov, ktorí neexistujú	<p>Účtovné systémy, systémy monitorovania a finančného výkazníctva</p> <p>Počítačový systém schopný poskytovať spoľahlivé a dôležité informácie účinne funguje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Preskúmanie dôkazov od prijímateľov s cieľom nezávisle overiť existenciu zamestnancov, napr. zmlúv, podrobností o sociálnom zabezpečení. Požiadavka na prijímateľov, aby preskúmali dôkazy od tretích strán, na základe ktorých možno nezávisle overiť existenciu zamestnancov, napr. zmluvy, podrobností o sociálnom zabezpečení. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.
Nároky na personálne náklady na činnosti, ktoré sa konali mimo vykonávacieho obdobia		<ul style="list-style-type: none"> Preskúmanie dôkazov od prijímateľov, na základe ktorých možno nezávisle overiť, že náklady vznikli v rámci termínov projektu, napr. pôvodných faktúr, bankových výpisov. Požiadavka na prijímateľov, aby preskúmali dôkazy od tretích strán, na základe ktorých možno nezávisle overiť, že náklady vznikli v rámci termínov projektu, napr. pôvodných faktúr, bankových výpisov. Preskúmanie fungovania tejto kontroly zo strany riadiaceho orgánu na vzorke prijímateľov.

Odporúčané kontroly na zmierňovanie rizika

3. CERTIFIKÁCIA A PLATBY		
Zastrešujúce kontroly		
<ul style="list-style-type: none"> • Politika v oblasti konfliktu záujmov s ročným vyhlásením a záznamom. • Účinné overovanie riadenia • Pre prípady podozrení z podvodného konania by sa mohli zaviesť mechanizmy oznamovania nekalých praktík. • Pravidelné kurzy odbornej prípravy o etike a bezúhonnosti týkajúce sa zodpovednosti jednotlivých osôb. 		
Konkrétne riziko podvodu	Opis kontroly	Odporúčané kontroly na zmierňovanie rizika
Neúplný/neprimeraný proces overovania riadenia, ktorý neposkytuje dostatočnú záruku proti podvodom.	Pridelenie úloh v riadiacom orgáne a certifikačnom orgáne <ul style="list-style-type: none"> • Jasné vymedzenie a pridelenie funkcií. 	<ul style="list-style-type: none"> • Podrobné sekundárne preskúmanie riadiacim orgánom týkajúce sa vzorky overovania riadenia, ktorým sa zabezpečuje, že overovanie bolo vykonané v súlade s príslušnými usmerneniami a normami.
Neúplný/neprimeraný certifikačný proces, ktorý neposkytuje dostatočnú záruku proti podvodom	Overovanie riadenia <ul style="list-style-type: none"> • Existencia písomných postupov a komplexné kontrolné zoznamy na overovanie riadenia. • Overovanie riadenia by malo byť ukončené pred certifikáciou. • Všetky žiadosti o náhradu by mali byť predmetom administratívneho overovania vrátane preskúmania nároku a podporných dokumentov. • Overovanie na mieste sa má vykonať v čase, keď už je projekt dobre rozbehnutý. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pracovníci vykonávajúci certifikáciu výdavkov sú dostatočne kvalifikovaní a vyškolení, pričom absolvujú opakovanú odbornú prípravu o informovanosti o podvodoch. Riadiaci orgán preskúmava primeranosť týchto programov odbornej prípravy. • Orgán auditu preskúmava certifikáciu výdavkov vykonanú certifikačným orgánom, čím sa zabezpečuje, že overovanie bolo vykonané v súlade s príslušnými usmerneniami a normami.
Konflikt záujmov v rámci riadiaceho orgánu má neprimeraný vplyv na schvaľovanie platieb	<ul style="list-style-type: none"> • Uchovávať sa dôkazy o odvedenej práci, dosiahnutých výsledkoch a následných opatreniach k zisteniam. • Výber vzoriek má byť založený na primeranom posúdení rizík. 	<ul style="list-style-type: none"> • Platobný proces zahŕňa niekoľko oddelených fáz schvaľovania, kde sa vyžaduje dôkaz o platnosti výdavkov (napr. názory nezávislého audítora) predtým, než môže byť platba schválená.
Konflikt záujmov v rámci certifikačného orgánu má neprimeraný vplyv na certifikáciu	<ul style="list-style-type: none"> • Existencia postupov na zabezpečenie, aby certifikačný orgán dostal všetky potrebné informácie. Certifikácie <ul style="list-style-type: none"> • Certifikačný orgán by mal uchovávať zodpovedajúce 	<ul style="list-style-type: none"> • Proces certifikácie zahŕňa niekoľko oddelených fáz schvaľovania, než sa môže potvrdiť platnosť výdavkov.

Odporúčané kontroly na zmierňovanie rizika

3. CERTIFIKÁCIA A PLATBY

	<p>účtovné záznamy v elektronickej podobe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Auditorský záznam (audit trail) v rámci certifikačného orgánu spolu s vyhlásením prijatým od riadiaceho orgánu by mali umožniť zosúladenie výdavkov vykázaných Komisii. • Certifikačný orgán spresnil informácie, ktoré vyžaduje pri postupoch vykonávaných riadiacim orgánom na overenie výdavkov a zaviedol postupy na zabezpečenie, aby ich dostával včas. • Certifikačný orgán preskúmava správy vypracované riadiacim orgánom. • Certifikačný orgán preskúmava výsledky všetkých auditov. • Certifikačný orgán zaisťuje, že výsledky týchto skúmaní sú riadne zohľadnené. • Certifikačný orgán urovnáva spory a vykonáva aritmetickú kontrolu žiadostí o platbu.	
--	--	--

Odporúčané kontroly na zmierňovanie rizika

4. PRIAME OBSTARÁVANIE ZO STRANY RIADIACICH ORGÁNOV (iba ak sa uplatňuje)		
Zastrešujúce kontroly		
<ul style="list-style-type: none"> • Preskúmanie udelenia zákaziek prostredníctvom sekundárneho mechanizmu iného, než je výberová komisia (napr. pracovníci na vyššej úrovni v rámci riadiaceho orgánu). • Pravidelné nezávislé audity. • Politika v oblasti konfliktu záujmov s ročným vyhlásením a záznamom. • Pre prípady podozrení z podvodného konania by sa mohli zaviesť mechanizmy oznamovania nekalých praktík. • Pravidelné kurzy odbornej prípravy o etike a bezúhonnosti týkajúce sa zodpovednosti jednotlivých osôb a následkov pri nedodržiavaní postupov. 		
Konkrétne riziko podvodu	Opis kontroly	Dodatočné odporúčané kontroly
Neoprávnené zadávanie z jediného zdroja s cieľom vyhnúť sa verejnej súťaži alebo aby boli vybratí uprednostňovaní dodávatelia	Auditorské záznamy (audit trail) <ul style="list-style-type: none"> • Mali by byť zavedené postupy na zabezpečenie, že sa uchovávajú všetky dokumenty požadované na zabezpečenie primeraného auditorského záznamu. Účtovné systémy, systémy monitorovania a finančného výkazníctva <ul style="list-style-type: none"> • Počítačový systém schopný poskytovať spoľahlivé a dôležité informácie účinne funguje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zadávanie z jediného zdroja sa vždy predbežne schváli sekundárnym mechanizmom iným, než je oddelenie obstarávania (napr. pracovníci na vyššej úrovni v rámci riadiaceho orgánu).
Absencia verejnej súťaže v prípade uprednostňovaných dodávateľov.		<ul style="list-style-type: none"> • Nezávislé preskúmanie zákaziek významnej veľkosti na dôkaz verejnej súťaže pred zaplatením akýchkoľvek faktúr.
Rozšírenie existujúcich zmlúv, aby sa zabránilo opätovnej verejnej súťaži		<ul style="list-style-type: none"> • Predĺženie zmlúv sa vždy predbežne schváli sekundárnym mechanizmom iným, než je oddelenie obstarávania (napr. pracovníci na vyššej úrovni v rámci riadiaceho orgánu).
Zmanipulované špecifikácie s cieľom zvýhodniť určitých uchádzačov.		<ul style="list-style-type: none"> • Všetky oznámenia o vyhlásení obstarávania sú preskúmané sekundárnym mechanizmom iným, než je oddelenie obstarávania, ešte pred uverejnením (napr. pracovníci na vyššej úrovni v rámci riadiaceho orgánu), pričom sa ich prostredníctvom overí, že špecifikácie ponúk nie sú príliš úzke.
Únik údajov o ponukách		<ul style="list-style-type: none"> • Sekundárna komisia vykoná preskúmanie týkajúce sa vzorky víťazných ponúk porovnaním s konkurenciou v súvislosti s akýmikoľvek náznakmi predchádzajúcich znalostí informácií o ponukách. • Vysoká úroveň transparentnosti pri zadávaní verejných zákaziek, ako je zverejňovanie všetkých informácií o zákazke, ktoré nie sú citlivé pre verejnosť.
Utajený konflikt záujmov		<ul style="list-style-type: none"> • Politika v oblasti konfliktu záujmov s ročným vyhlásením a záznamom.
Úplatky a nezákonné provízie		<ul style="list-style-type: none"> • Vynútené termíny na predloženie.

Odporúčané kontroly na zmierňovanie rizika

4. PRIAME OBSTARÁVANIE ZO STRANY RIADIACICH ORGÁNOV (iba ak sa uplatňuje)

		• Preskúmanie vzorky víťazných ponúk v súvislosti s náznakmi, že víťazná ponuka je veľmi blízko ďalšej najnižšej ponuke, že existujú víťazné neskoré ponuky a/alebo v súvislosti s dôkazmi o tom, že víťazný uchádzač komunikoval súkromne s pracovníkmi ponúkajúcimi zákazku.